



**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДІТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ



м. Запоріжжя

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріюглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

- С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Добридень О.В., Колдунов Я.В.</i> ДУХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА КОМПОНЕНТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.....	45
<i>Дружкін М.В.</i> ПЕРЕТИН МЕЖ: ЕТИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ РАМКИ КІБОРГІЗАЦІЇ ТА ГЕНЕТИЧНОГО ДИЗАЙНУ В СУЧАСНОМУ СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	46
<i>Іванькова Н.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК НОВА ПАРАДИГМА ОСВІТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	47
<i>Коваленко В.А.</i> СУЧАСНІ МЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ: МІЖ ПРОГРЕСОМ І ЕТИКОЮ.....	48
<i>Лісунов М.С.</i> ТРАНСГУМАНІЗМ ТА БІОЕТИКА – СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПОГЛЯДИ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЮДИНИ.....	49
<i>Лісунова Т.О.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В РАМКАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ.....	51
<i>Моргунцов В.О.</i> ТРАНСГУМАНІЗМ ТА МОРАЛЬНЕ УДОСКОНАЛЕННЯ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВИКЛИКИ.....	53
<i>Недельська С.М., Лямцева О.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ З БРОНХІАЛЬНОЮ АСТМОЮ: ПОГЛЯД ДІТЯЧОГО АЛЕРГОЛОГА З ФІЛОСОФСЬКОЇ ПЕРСПЕКТИВИ.....	54
<i>Олексенко Р.І.</i> СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ФІЛОСОФІЇ ЦИФРОВОЇ МЕДИЦИНИ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ВИКЛИКІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ.....	55
<i>Поцұлко О.А., Чабаненко М.Ю.</i> ПРОРИВ У МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ ЧЕРЕЗ... ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ	57
<i>Поцұлко О.А., Опанасевич Т.С.</i> АПРІОРНІ ОСНОВИ АПОСТЕРІОРНИХ НАУК (НА ПРИКЛАДІ БІОЛОГІЇ, МЕДИЦИНИ ТА ЕКОНОМІКИ)	62
<i>Поцұлко О.А.</i> МЕДИЦИНА 4П ЯК ФЕНОМЕН НАДІЇ	61
<i>Рижов О.А.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ДОСВІДУ ЛІКАРЯ З СИСТЕМОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ – ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО БРЕНДУ УНІВЕРСИТЕТУ.....	63
<i>Серіков К.В.</i> ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ.....	65
<i>Спиця Н.В., Гула І. Д.</i> МЕДИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ПОВНОЦІННОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	68
<i>Утюж І.Г., Робота Д.В.</i> ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ.....	69
<i>Шубін В.О.</i> СОВІСТЬ, ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ.....	71
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОЕТИКИ	
<i>Томаревська О.С., Елланська Н.Г., Бондаренко О.М., Чивільова Л.М., Поляков О.А.</i> ІНКЛЮЗІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ГЕРОНТОЛОГІЧНОЇ ІНТЕГРАТИВНОСТІ СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДБУДОВУВАННЯ КРАЇНИ.....	72

СОВІСТЬ, ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ

Шубін Владислав Олегович
Аспірант денної форми навчання
кафедра клінічної лабораторної діагностики
Науковий керівник: д.філос.н., професор Утюж Ірина Геннадіївна,
кафедра суспільних дисциплін,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Протягом історії, поняття совісті відіграло значущу роль в філософії. Наприклад, німецький філософ, родоначальник німецької класичної філософії Іммануїл Кант писав «Совість не є щось, що купується, і не може бути обов'язком придбання її; кожна людина як моральна істота має її в собі спочатку».[1,с 272].

Він підкреслював важливість совісті як внутрішнього морального владарювання, не підданого зовнішнім впливам. Совість є вродженою та неодмінною частиною людської природи, не підвладною купівлі чи зовнішньому тиску, але служить основою для морального самовизначення та вчинків.

Совість грає велику роль у різних сферах, особливо у медицині. Навіть в кодексі лікаря зазначено: "Лікар повинен пам'ятати, що головний суддя на його професійному шляху - це насамперед совість"[2]. Це підкреслює важливість совісті у вирішенні професійних моральних дилем.

Але що таке совість? Це усвідомлення моральної відповідальності за вчинки та вольовий самоконтроль відносно моральних стандартів суспільства. Совість передбачає обдумані рішення та відчуття моральної відповідальності перед прийняттям важливих рішень.

В лікарській сфері поняття совісті нерідко стикається з викликами, пов'язаними з корупцією. У деяких випадках лікарі опиняються перед дилемою між своїм професійним обов'язком та підкупом чи іншими формами корупції.

Сприятлива для пацієнта діагностика чи лікування можуть бути ускладнені випадками, коли медичні працівники вимагають хабарі для надання необхідних послуг. Це не тільки порушує етичні стандарти, але і підриває довіру громадськості до медичної системи.

Лікарі, що відмовляються від участі в корупційних схемах, можуть стикатися з тиском та неприємностями у професійному середовищі. Це викликає важкі розмірковування стосовно того, як зберігати совість та моральні цінності в умовах корупції, що може перешкоджати наданню належної медичної допомоги.

Совість грає важливу роль у контексті вибору медичних працівників щодо участі у проведенні абортів. Лікарі та медсестри, які розглядають аборт як суперечливе питання, можуть стикатися з внутрішнім конфліктом між своїми особистими принципами та етичними обов'язками.

Така ситуація може виникнути внаслідок різниці в переконаннях, які базуються на релігійних, моральних чи етичних принципах. Медичні працівники можуть відмовлятися від участі в абортах через ідею неприпустимості втручання у життя зачатой дитини, в той час, як інші можуть розглядати аборт як необхідний медичний захід в певних ситуаціях.

Для медичної спільноти важливо забезпечувати баланс між індивідуальним правом медичних працівників слідувати своїй совісті та забезпеченням доступу до законних та безпечних процедур абортів для тих, хто їх потребує. Вирішення суперечностей між совістю та медичною практикою може мати в собі етичні консультації, створення протоколів та повагу до прав пацієнтів.

Не менш важливу роль грає совість у контексті лікарських помилок, ставлячи перед медичними працівниками високі стандарти моральної відповідальності. Лікарі, враховуючи свою совість, повинні робити обдумані та етично обґрунтовані рішення, оскільки помилки можуть призвести до серйозних наслідків для пацієнтів.

Лікар, зробивши непередбачувану помилку під час операції, стикається з конфліктом совісті щодо власної відповідальності за це. Важко збирати в себе внутрішню силу та признавати помилку, оскільки це стає прямим вираженням його моральної відповідальності перед пацієнтом.

Спільно з тим, справжність совісті може породжувати внутрішній конфлікт, коли лікаря ставлять перед рішенням, яке може вплинути на життя та здоров'я пацієнта. Наприклад, лікар, який стикається з вибором між покращенням якості життя термінально хворого пацієнта через інноваційне лікування та повагою до його права відмовитися від лікування. Зіставлення етичних

стандартів та внутрішньої совісті може стати ключовим чинником у попередженні лікарських помилок. Визнання помилок та відкритість у виправленні їх можуть служити не тільки вираженням совісті лікаря, але й допомагати у вдосконаленні медичної практики та зменшенні ризиків для пацієнтів.

Таким чином, сучасне визначення совісті в медицині містить у собі та відстоювання принципів чесності та відмова від корупційних практик, що забезпечує надійність та етичність взаємодії медичних працівників з пацієнтами, впливає на вибір лікарів у різних ситуаціях, включаючи аборти та лікарські помилки, і викликає необхідність пошуку балансу між діями за совістю, зважуванням моральних наслідків та професійними обов'язками.

Як відзначав Цицерон, "найголовніша прикраса - чиста совість". Ця фраза підкреслює, що найголовніше в людині – це його непорочна мораль та совість, а не матеріальні багатства та зовнішні досягнення. Справжність і природа совісті породжують багато дискусій у філософії. Чи може людина йти проти своєї совісті, і які наслідки цього слід очікувати?

Список використаних джерел

1. Kant I. (1991). The metaphysics of morals. Cambridge : Cambridge University Press, 307 p.
2. Етичний кодекс лікаря України Всеукр. з'їзд лікарських орган.; Кодекс від 27.09.2009 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001748-09#Text> (дата звернення 15.12.2023)

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОЕТИКИ

ІНКЛЮЗІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ГЕРОНТОЛОГІЧНОЇ ІНТЕГРАТИВНОСТІ СУСПІЛЬСТВА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДБУДОВУВАННЯ УКРАЇНИ

Томаревська Олена Сергіївна
канд. мед. наук, старший науковий співробітник лабораторії професійно-трудової реабілітації ДУ
«Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України»

Елланська Наталія Григорівна
молодший науковий співробітник лабораторії професійно-трудової реабілітації
ДУ «Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України»

Бондаренко Ольга Миколаївна
магістр факультету спеціальної та інклюзивної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Чивільова Лариса Михайлівна
магістр факультету спеціальної та інклюзивної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Поляков Олександр Анатолійович
док. мед. наук, професор, завідувач лабораторії професійно-трудової реабілітації
ДУ «Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України»

Анотація. В дослідженні проаналізовані перспективи інклюзивної освіти в інтегративних підходах, захисту прав людини та професійно-трудової реабілітації з геронтологічними аспектами та для осіб з обмеженими можливостями під час військового та післявоєнного відбудовування України.

Ключові слова: Інклюзія, інтегративний догляд, геронтологія, інвалідність

Abstract. In study analysed the prospects of inclusive education in integrative approaches, protection of human rights and occupational health rehabilitation with gerontological aspects and for persons with disabilities during the military and post-war reconstruction of Ukraine.

Key Words: inclusive, integrated care, gerontology, disability

Виключення будь-якої дискримінації створює спеціальні умови для людей з особливими потребами, що забезпечує однакове ставлення до всіх людей. Сутність цього процесу спрямовано на створення системи умов, що забезпечують можливість саморозвитку, реалізацію творчого потенціалу особистості. Під час відбудовування військового-мануфактурного-оборонного комплексу основними пріоритетами залишаються захист прав людини, та доступ до необхідних ресурсів та послуг всіх вікових груп населення України. Наявні платники податків забезпечують